

Don Pascual Chávez Villanueva
hlavní představený SDB
Překlad: Sr. Michaela Pitterová, FMA

Heslo 2010

*Pane,
rádi bychom viděli
Ježíše*

OBSAH

1. Úvod: Heslo a jeho motivace.....	3
2. Být učedníky a apoštoly: naše povolání	6
3. Úkolem učedníků je naslouchat „přání vidět Ježíše“	7
4. Nejdřív učedníci, pak apoštolové	10
5. Abychom dali mladým „uvidět Ježíše“	11
5.1. Cíl evangelizace: potkat Krista v církvi.....	12
5.2. Metoda evangelizace: jít společně	14
Výchozí bod: jít za Ježíšem s vlastními zklamáními.....	15
Na cestě: od toho vědět mnoho věcí o Ježíši k tomu nechat ho mluvit.....	15
Rozhodující chvíle: přijmout Ježíše do svého domu	16
5.3. Motivace evangelizace.....	17
5.4. Nový pohled na pastorační	18
Ústřední postavení osoby Ježíše Krista	18
Svědectví evangelizovaného a evangelizujícího společenství..	18
Evangelizace a výchova.....	19
Evangelizace v různých situacích	19
Pozornost k rodině	20
5.5. Procesy, s nimiž je potřeba začít, aby nastala změna	20
6. Jako don Michal Rua, učedník a apoštol	21
6.1. „Nejvěrnější“	22
6.2. Plodná věrnost	22
6.3. Dynamická věrnost	23
7. Doporučení pro konkretizaci Hesla	24
8. Závěr	25
<i>Don Bosco evangelizátor, znamení Boží lásky k mladým .....</i>	<i>25</i>

Komentář k Heslu na rok 2010

*„Opravdu není nic krásnějšího
než se setkat s Kristem a hlásat ho všem.“¹*

Milí spolubratři,
Dcery Panny Marie Pomocnice,
všichni členové Salesiánské rodiny,
mladí,

jsem zde, abych jako každý rok představil komentář k Heslu na rok 2010. Jako skutečný duchovní a pastorační program nám pomůže posílit naši salesiánskou identitu, upevnit naše společenství ducha i srdce, začlenit se do církve jako „učedníci a apoštolové“ pro budování Království a proměnu světa. Dnes více než kdy jindy svět potřebuje Krista a jeho evangelium; k tomu je třeba osob, pro něž je, stejně jako tomu bylo pro Ježíše, Boží království základní motivací jejich života; je nezbytné svědectví učedníků, nových mužů a žen, zrozených nikoli z „těla“, ale z Ducha; je zapotřebí apoštolů, kteří se opravdově nasazují pro záchranu stvoření, pro spravedlnost, solidaritu a bratrství mezi národy.

1. Úvod: Heslo a jeho motivace

Po loňské výzvě, kdy jsem pozval Salesiánskou rodinu žít a jednat jako „hnutí“, aby byla viditelnější, výraznější a efektivnější ve své službě pro spásu mladých, bych chtěl, abyste se v roce 2010 nechali vést stejným duchem a abyste se zapojili do společného projektu: hlásat evangelium mladým, a vést je tak k osobnímu setkání s Pánem Ježíšem.

Jedná se o program, který nám nabízí sám Svatý otec, který v dopise, jenž mi poslal při příležitosti 26. generální kapituly SDB, napsal:

„Evangelizace ať je dnes hlavním a prioritním polem jejich poslání. Souvisí s ní mnohonásobné závazky, naléhavé výzvy, široká pole činnosti, avšak jejím základním úkolem je nabídnout všem takový styl lidské existence, jakým žil Ježíš. V situacích, kdy je přítomno mnoho náboženství zároveň a i v těch sekularizovaných, je potřeba nacházet dosud neznámé cesty, které

---

¹ BENEDIKT XVI., *Sacramentum Caritatis*, č. 84.

by mladým lidem umožnily poznávat Ježíšovu osobnost a vnímat jeho nepomíjivé kouzlo.“²

Proto u příležitosti stého výročí smrti dona Michala Ruy, který byl bezvýhradně věrný Donu Boskovi a jeho charismatu, chci pozvat všechny členy Salesiánské rodiny, aby se stále více stávali zamilovanými učedníky a nadšenými apoštoly Ježíše a vložili všechny své síly do evangelizace mladých. Mluvme s nimi o Kristu, povídejme jim o svém setkání s ním, vyprávějme jeho skutečný příběh, bez kterého je nebezpečí, že jeho postava sklouzne do mytologie či ideologie. Představujme jim cestu ke štěstí, kterou nám nabízí v Blahoslavenstvích, řekněme jim, jak je život hezký, když se člověk jednou setká s Ježíšem, a jaká je to radost nechat se jím uchvátit a zapojit do záležitosti Božího království.

Evangelizační nasazení je plodem identity učedníka, který se vydal následovat Pána Ježíše a stává se pak jeho osobním reprezentantem a horlivým misionářem. Chceme přijmout výzvu pomáhat mladým „hledět na ty druhé nejen svýma očima a skrze své pocity, nýbrž z hlediska Ježíše Krista.“³ Je pravda, že jsme salesiáni a jako takoví realizujeme své evangelizační poslání *výchovou* a vychováváme *evangelizací*. To není slogan ani smysluprázdný výraz. Vyjadřuje úzké pouto mezi evangelizací a výchovou; aniž by se oba pojmy mísily a s ohledem na jejich nezávislost, jsou ve službě utváření lidské osoby, aby ji dovedly až k plnosti Krista. Výchova je autentická, když respektuje všechny rozměry dítěte, dospívajícího a mladého člověka, je jasně zaměřená na integrální formaci osoby a otevírá ji transcendenci. Evangelizace, ze své strany, má sama o sobě schopnost vychovávat právě proto, že se snaží o proměnu srdce a myslí a o utváření nového člověka, jenž je plodem připodobnění se Kristu.

Heslo na rok 2010 vychází z Pavlovského roku, který nedávno skončil, a ze Synody o Božím slově, která ještě čeká na papežovu posynodální exhortaci, jež nám pomůže hlásat a svědčit o kráse setkání s Kristem, Božím slovem, které žije mezi námi. Během Synody, jíž jsem měl tu milost se účastnit, jsem pronesl příspěvek o Lukášově úryvku o emauzských učednících, považovaného za vzor, jak z hlediska obsahu, tak metody evangelizace mladých. Bude užitečné se k němu vrátit a rozjímat o něm.

---

² BENEDIKT XVI., *Dopis donu Pascualu Chávezovi Villanuevovi, Hlavnímu představenému salesiánů, u příležitosti 26. generální kapituly*, 1. března 2008, č. 4; VZ 04/2008.

³ BENEDIKT XVI., *Deus caritas est*, č. 18.

Tady je tedy duchovní a pastorační program na rok 2010:

**„Pane, rádi bychom viděli Ježíše.“
Po vzoru dona Ruy
jako praví učedníci a horliví apoštolové
přinášíme evangelium mladým.**

Již mnoho skupin Salesiánské rodiny je s tímto závazkem v souladu. Jako příklad zde uvádím dvě pasáže z generálních kapitul SDB a FMA.

26. generální kapitula salesiánů si je vědoma nutnosti evangelizovat a centrálního postavení Ježíšovy nabídky: „Evangelizaci pocítujeme jako základní nutnost našeho poslání. Jsme si vědomi, že mladí lidé mají právo slyšet zvěst o Ježíšově osobě jako prameni života a příslibu štěstí v tomto čase i na věčnosti.“⁴ Naším „základním úkolem je tedy předkládat všem takový styl lidské existence, jakým žil Ježíš. [...] Ústřední místo má mít hlásání Ježíše Krista a jeho Evangelia spolu s výzvou ke konverzi, k přijetí víry a začlenění se do církve. Potom následuje postupná cesta víry a katecheze, svátostný život a svědectví činnorodé lásky.“⁵

22. generální kapitula Dcer Panny Marie Pomocnice pak uznává, že je to Boží láska, která nás vede: „Večeřadlo, místo, kde jsou apoštolové všichni společně, není trvalým příbytkem, ale startovací plochou. Duch tyto ustrašené lidi přetváří v *horlivé misionáře*, kteří plní odvahy vyrážejí, aby po cestách světa roznášeli radostnou zvěst vzkříšeného Ježíše. Láska vybízí k exodu, vyjít ze sebe k novým obzorům a stát se darem: „láska roste skrze lásku“.⁶ Maria, která z Večeřadla učí otevírat dveře dokořán, jako první udělala zkušenost exodu a vydala se na cestu. Jako první evangelizovaná se stala první evangelizátorkou. Když přináší Ježíše druhým, nabízí svou službu, nosí radost, dává zakoušet lásku.“⁷

---

⁴ 26. generální kapitula SDB, č. 24.

⁵ BENEDIKT XVI., *List donu Pascualu Chávezi Villanuevovi, hlavnímu představenému salesiánů, u příležitosti generální kapituly 1. března 2008*, čl. 4; CG 26 SDB, č. 24.

⁶ BENEDIKT XVI., *Deus caritas est*, č. 18.

⁷ 22. GK FMA, *Ze všeho největší je láska*, č. 33.

2. Být učedníky a apoštoly: naše povolání

Být učedníky, kteří srdečně přijímají Boží slovo a apoštoly, kteří ho radostně předávají, je povoláním každého křesťana. Právě v tom spočívá život a poslání církve. Sám Ježíš začal hlásáním evangelia Božího království a povoláváním učedníků, aby je posílal kázat. Nejenom dvanáct apoštolů, ale všichni pokřtění jsou povoláni, aby byli učedníky, kteří dobře znají Boží slovo, ztotožňují se s Pánem natolik, že cítí jako on, smýšlejí jako Kristus, žijí s ním v úzkém přátelství a stávají se tak přesvědčenými a horlivými apoštoly, poslanými do všech životních situací vydávat svědectví víry, umět zdůvodnit naději, spolupracovat na proměně kultury a společnosti, vytvářet svět, v němž vládne spravedlnost a mír, být těmi, kdo udržují živé vědomí solidarity mezi národy a společenskými skupinami a bratrství mezi všemi lidmi.

Žádný křesťan se nemůže vzdát tohoto povolání a poslání. Všichni – nejen kněží, misionáři či řeholníci – vedeni láskou, kterou k nám má Pán, a v síle křtu, jsme povoláni evangelizovat. Na toto Pánovo pověření můžeme odpovídat v rodině, v práci, v našich komunitách, skutky i slovy, tj. láskou, kterou vkládáme do skutků a do slov, když dbáme na to, aby byly podle evangelia. Evangelizovat znamená stávat se kvasem s takovou silou, že změni mentalitu a srdce lidí a skrze ně i společenské struktury, aby více odpovídaly Božímu plánu. Nejedná se o jen o něco čistě niterného; evangelizovat znamená uvolnit skutečnou sociální revoluci, tu nejhlubší, která jediná je účinná. To vysvětluje, proč se setkává s takovým odporem a překážkami, ať již otevřenými nebo skrytými.

Dříve než začneme přemýšlet nad prostředky a způsoby evangelizace, je nutné mít motivaci, to znamená být „zamilovaní“ do Boha, zakusit jeho přátelství a důvěrnost: „Už vás nenazývám služebníky, protože služebník neví, co činí jeho pán. Nazval jsem vás přáteli, neboť jsem vám dal poznat všechno, co jsem slyšel od svého Otce“ (*Jan 15,15*). Mezi okamžikem povolání a vyslání je období, v němž učedníci „jsou“ s Pánem, aby se učili jeho stylu života, aby se učili chápat osobní i univerzální dějiny jako dějiny spásy, aby ve svém vlastním životě zakoušeli pravdu, dobrotu a krásu poselství, které je jim svěřené a které jsou povoláni hlásat.

V tomto ohledu, jak jsem to řekl v pozdravu při zahájení pololetního shromáždění Unie generálních představených, jako přípravu na Synodu o „Božím slově v životě a poslání církve“: „jen služebník evangelia – zasvěcený nebo laik – který má ve svém srdci evangelium, které kontempluje a na jehož základě se modlí, jen takový služebník ho dokáže

uchovat na svých rtech jako poklad, o němž mluví, a bude ho mít ve svých rukou jako nějakou neodvratnou povinnost, kterou musí předat.“⁸

Ve vznešeném úkolu přijímat, vtělovat a sdělovat Boží slovo je nám Maria matkou a učitelkou, protože – jak říká sv. Augustin – počala Syna nejdříve v duchu a teprve potom v těle. V Lukášově evangeliu je Maria skutečně představena jako ta, která při andělově zvěstování odpovídá mimořádnou otevřeností: „Hle, jsem služebnice Páně; staň se mi podle tvého slova“ (Lk 1,38). Maria je vzor učedníka, který před událostmi, které vidí a nedokáže pochopit, uchovává všechny ty věci ve svém srdci a rozjímá o nich (srov. Lk 2,19). Na začátku veřejného působení svého Syna, na svatbě v Káně, vyzývá služebníky, aby „udělali, cokoli jim nařídí“ (Jan 2,5) a během jeho působení je mezi učedníky, „kteří slyší Boží slovo a zachovávají je“ (Lk 11,27-28). Když přišla chvíle utrpení, Maria je pod křížem a až do krajnosti sdílí opuštění, odmítnutí a trýzeň Syna a pozorně přijímá jeho odkaz: „Ženo, hle, tvůj syn!“ (Jan 19,25-27). A konečně, po vzkříšení, setrvává v modlitbě s učedníky v očekávání slíbeného Ducha Svatého (srov. Sk 1,14). To je náš vzor učedníka a apoštola Slova.

3. Úkolem učedníků je naslouchat „přání vidět Ježíše“

Právě proto, že evangelizace není jen poselstvím, které je třeba hlásat, ale je to zjevení Boha v Ježíši, je autentická jen tehdy, když vede k setkání s osobou Ježíše, a účinná, když sděluje spásu, kterou nám Bůh chtěl dát v Synu. Evangelizace tedy předpokládá vnitřní dynamiku, která vychází z náboženského citu projevujícího se v lidské touze vidět Boha. Žalmista vyjádřil následovně: „Mé srdce k tobě mluví, má tvář tě hledá: Hospodine, hledám tvou tvář.“ (Žl 26,8). A jeden z učedníků se odváží požádat Ježíše: „Pane, ukaž nám Otce, a víc nepotřebujeme!“ (Jan 14,8). To nám říká, že evangelizace je setkáním osob a že osoba je evangelizovaná právě, když potká a přijme osobu Ježíše.

Evangelista Jan vzpomíná, že se několik Řeků, když stoupali do Jeruzaléma na Velikonoce, přiblížilo k Filipovi s přáním „uvidět Ježíše“ (Jan 12,21). Filip, který nevěděl, co si má s takovým nečekaným požadavkem počít, o tom pověděl Ondřejovi a společně „to šli říct Ježíšovi“. Ježíš si tehdy uvědomil, že přišla hodina jeho oslavení, kterou tolikrát odložil. Ve chvíli, kdy ti, kteří byli daleko, pocítili touhu ho uvidět, Ježíš poznal, že přišel čas

---

⁸ P. CHÁVEZ, *Non è giusto che noi trascuriamo la Parola di Dio*, Saluto di apertura all'Assemblea dell'USG, Řím 21. listopadu 2007.

ohlásit vydání sama sebe na smrt, hodinu svého oslavení, rozhodující chvíli pro spásu všech.

Ježíš si uvědomil, že přišla jeho hodina, když se dozvěděl, že je tam několik Řeků, kteří ho chtějí vidět. Dozvěděl se to, protože mu to řekli dva apoštolové. Aniž by si toho všimli, Filip a Ondřej pomohli Ježíšovi poznat klíčový moment jeho života. Bez těch dvou učedníků by Řekové nemohli projevit přání uvidět Pána. Bez nich by se Ježíš nedozvěděl, že přišla chvíle jeho oslavení. Ježíš potřeboval učedníky, aby v přání lidí, přicházejících z daleka ho uvidět, poznal příchod hodiny své slávy.

Ježíš i dnes potřebuje učedníky, kteří dokážou zaslechnout v srdcích lidí, v jejich radostech i strachu, ne vždy vyjádřenou touhu dostat se k němu a setkat se s ním. To, co znovu vede Ježíše k vykonání spásy, je to, že ví, že je zde touha po něm. Jen učedník, který je mu nablízku, může zachytit mezi těmi, kteří ho hledají, toho, kdo ho chce skutečně najít. Učedník následuje Ježíše, aby usnadnil setkání s ním těm, kteří ho chtějí vidět. A tak se Ježíšův učedník stává jeho apoštolem: Ježíš potřebuje učedníky, společníky v životě a poslání, aby poznal příchod své hodiny. Když učedník přivádí k Ježíši ty, kteří ho chtějí vidět, stává se jeho apoštolem.

Rozpoznat mezi tolika touhami dnešní mládeže skutečné přání „vidět Ježíše“ je pro nás členy Salesiánské rodiny, motivem, ne-li jediným, tak aspoň zásadním, proč se stát skutečnými Kristovými učedníky. Nebudeme-li to dělat my, kdo přednese Ježíši sny a potřeby mladých lidí? Kdo mladým lidem ukáže Ježíše? Členové Salesiánské rodiny jsou povoláni naslouchat touze mladých potkat Ježíše a zároveň číst situaci mládeže tak, aby zaznamenali jejich přání přiblížit se k Ježíši. To je náš způsob, kterým dnes pomáháme Ježíši spasit mladé. A tím se stáváme jeho skutečnými společníky a apoštoly.

To znamená, že evangelizace mladých se musí odvíjet od konkrétních situací, v nichž se nacházejí, se zvláštní pozorností věnovanou jejich kultuře, která je silně poznamenána důležitostí subjektivnosti a sebevztáženosti. Zde je také příčina, proč se dávají dohromady se svými vrstevníky a vzdalují se světu dospělých. V tomto ohledu jsou poučná slova, která pronesl Svatý otec Benedikt XVI. při katechezi 5. srpna 2009, když mluvil o svatém faráři arském: „Jestliže tehdy byla ‚diktatura racionalismu‘, v současné době se v mnoha prostředích projevuje určitý druh ‚diktatury relativismu‘. Obě se jeví jako nevyhovující odpovědi na oprávněný požadavek člověka užívat naplno svůj rozum jako charakteristický a podstatný prvek vlastní identity. Racionalismus byl nevyhovující, protože nebral v úvahu lidská omezení, chtěl pouhý rozum povýšit na míru všech

věci a proměnil ho v božstvo. Současný relativismus umrtvuje rozum, protože ve skutečnosti dochází k tvrzení, že člověk nic z toho, co překračuje oblast pozitivní vědy, nemůže s jistotou poznávat. Dnes však, tak jako tehdy, **člověk „žebřák smyslu a naplnění“ neustále hledá vyčerpávající odpovědi na základní otázky, které si bez přestání klade.**“⁹ Zde je důvod, proč mladí – především oni – potřebují trpělivé a chápající rádce, i když to vždy ani sami nevnímají, anebo to nedokážou dát najevo.

Co se týká náboženství všeobecně, a křesťanství zvlášť, data o mladých nenechávají prostor pochybnostem. Vztah mnoha mladých k náboženským institucím, tématům a osobnostem se charakterizován tím, že se od nich vzdalují, předčasně je opouštějí, anebo pro ně nic neznamenaají. Dnes je stále běžnější narazit na mladé, kteří se s náboženstvím nikdy nesetkali nebo se s ním setkali nedostatečným způsobem, takže nepochopili otázku po Bohu, nebo kteří se po počáteční zkušenosti plně příslibů vzdálili.

Poslouchat v současné situaci výslovné či nevyslovené volání mladých, kteří chtějí vidět Ježíše, znamená vyjít směrem k těm prostorům a tématům života, kde jsou mladí jako doma, abychom jim odhalili, že mezi nejautentičtějšími touhami po životě a štěstí se skrývá otázka po smyslu a hledání Boha.

Můj drahý předchůdce don Juan Edmundo Vecchi vystihl tuto situaci velmi přesně. „Svět mladých je misijním územím kvůli počtu jedinců, kteří musejí znovu slyšet první hlásání, kvůli životním formám a kulturním modelům, k nimž se ještě nedostalo světlo evangelia, kvůli způsobu vyjadřování, myšlení a života, který neodpovídá tomu tradičnímu.“¹⁰

„Je třeba vzít na vědomí, že Bůh mladé zajímá. Všechny výzkumy to potvrzují. Vysoké procento z nich prohlašuje, že nějakým způsobem cítí potřebu Boha a že jsou přesvědčení o jeho existenci. Nevyplývá z toho však povinnost ho uctívat a držet se tomu odpovídající morálky. Nechtějí se ani „vázat na pravdu“, kterou o Bohu předkládá některá z církví.

Obraz Boha, který mladí mají, je různorodý, téměř kaleidoskopický. Bylo by však ukvapené označit ho za falešný. Spíš je neúplný a rozmazaný, a to někdy značně. Vzhledem k tomu, že se prosadila určitá nedůvěra k institucím a k obrazu Boha, který nabízejí, a že se nepochybuje o některých principech hodnocení, které jsou typické pro současné myšlení, nezbývají již kritéria pro objektivní hodnocení platnosti různých znázornění Boha.

---

⁹ *Osservatore Romano*, čtvrtek 6. srpna 2009, s. 8.

¹⁰ J. E. VECCHI, *L'areopago giovanile*, in *Note di pastorale giovanile* (NPG) 1997, n. 4 (maggio), s. 3.

V přijetí některého z nich převládá tedy subjektivní volba. To není zcela špatné: víra je svobodný akt vůle, vedené milostí a osvětlené rozumem. Ale určitě z toho vyvstávají nevyvážené obrazy. Bůh z nich vychází jako předmět, obraz, partner v dialogu, vztah a objev ušitý na míru jednotlivce. Z toho vyplývá značně neurčité pojetí samotného Boha [...].

Existují mladí, u nichž obraz osobního Boha téměř vymizel. A stejně tak i jakákoli otázka po Bohu. Obrazy a otázky zůstávají v záhybech vědomí, kdesi v zákoutí, kam se již nechodí.

V této situaci, která se dá přirovnat spíše k náměstí než ke kostelu, vyvstává otázka kdy a jak mluvit o Bohu, k jakému obrazu o něm zaměřovat zkušenosti a poselství. Je jasné, že jako se Bůh zjevil skrze skutky a slova, i naše mluvení se uskutečňuje skrze skutky a slova, události a poučení.¹¹

4. Nejdřív učedníci, pak apoštolové

Aby bylo možné zprostředkovat mladým uvidět Ježíše, je potřeba ho znát, žít s ním, patřit k jeho lidem. Řeceno jinými slovy, není možné být Ježíšovými svědky a apoštoly, jestliže nejsme nejprve jeho učedníky. Apoštolem se totiž nestává ten, kdo jím chce být, ale ten, kdo je povolán. Filip, Ondřej a ostatní členové první apoštolské skupiny byli Ježíšem povoláni, každý zvlášť, jmenovitě, byli vybráni ze zástupu: „přišli k němu ti, které si vyvolil“, dvanáct, „aby byli s ním a aby je posílal kázat“ (Mk 3,13-14). A aby šli za Ježíšem, museli se vzdálit od lidí, kteří ho následovali, a následovat jeho. Kdo byl pozván jménem, aby byl s Ježíšem a stal se jeho hlasatelem, nepatří do skupiny těch, kdo ho hledají; patří k těm, kteří se s ním již setkali a rozhodli se s ním zůstat.

První pověření a počáteční pozvání, které apoštol dostává od toho, kdo ho zavolal, je „být“ se svým Pánem. V apoštolátě soužití předchází vyslání; nejdřív je společenství, a pak kázání; osobní věrnost je před posláním. Ježíš vyšle ty, kteří spolu s ním žili, sdíleli s ním jeho cesty i odpočinek, chléb i sny, úspěchy i zklamání, život i plány. Dříve než evangelium zcela naplní jejich mysl a stane se příčinou jejich námah, budou ho muset přijmout do svého srdce, aby bylo příčinou jejich radosti. Ježíš nesvěřuje své evangelium tomu, kdo mu nedal svůj život (srov. Sk 1,21-22). Ty, které Ježíš vyslal jako první, byli jeho prvními společníky.

---

¹¹ J. E. VECCHI, *Parlare di Dio ai giovani*, in NPG_1997, n. 5 (giugno), s. 3-4.

Lidé, kteří chtěli poznat Ježíše, přicházeli za učedníky právě proto, že učedníci byli s ním. Touha najít Ježíše vedla zástup hledat ty, kteří ho následovali. Jen učedník, který žije s Ježíšem, může usnadnit přístup k němu tomu, kdo po tom touží. Odtud pramení nutná potřeba, kterou mladí cítí, potkat Kristovy učedníky, kteří by je přivedli k němu, právě proto, že jsou stále s ním. Jen opravdoví učedníci mohou být důvěryhodnými apoštoly.

V právě uplynulém roce nám postava sv. Pavla pomáhala pochopit, že „evangelium milosti“, které je hlášáno všem, předchází zkušenost setkání se Vzkříšeným: Pavel dokázal kázat Boží evangelium, a to zcela novým způsobem, protože se mu zjevil Vzkříšený (srov. *Gal 1,15-16*) na cestě do Damašku. Z této zkušenosti se rodí Pavlův životní program: „Pro mě žít je Kristus“ a jeho pastorační program: „Běda mně, kdybych nekázal“ (*1 Kor 9, 16*). Jestli je „Kristus pro nás vším“ a jestli „ničemu nedáváme přednost před láskou ke Kristu“, náš život se stane radostným svěděním a nabídkou setkání s ním pro všechny.

5. Abychom dali mladým „uvidět Ježíše“

Najít Ježíše ještě bezprostředně neznamená, že se s ním člověk setkal. ‚Nalezení‘ Ježíše v silné náboženské zkušenosti, která vzbuzuje velkou radost a nadšení, ne vždy vede k víře a skutečnému setkání s Pánem, protože jako v podobenství o semenu (srov. *Mk 4*) půda, do níž zapadne, není připravená.

Při setkání patří iniciativa Ježíšovi. „On vychází vstříc a vyhledává setkání. Vstupuje do domu, přistupuje ke studni, kam přichází jedna žena nabrat vodu, zastavuje se před výběřím, zahledí se na toho, kdo se vyšplhal na strom, připojí se k těm, kteří jsou na cestě. Z jeho slov, gest a samotné jeho osoby vyzařuje kouzlo, které se zmocňuje toho, kdo s ním mluví. Je to obdiv, láska, důvěra a přitažlivost.

Pro mnohé se první setkání promění v touhu znovu ho slyšet, spřátelit se s ním, následovat ho. Posadí se okolo něho, aby se ho ptali, pomohou mu v jeho poslání, požádají ho, aby je naučil se modlit, budou svědky jeho šťastných i bolestných chvil. Jindy setkání končí pozváním změnit život.“¹² Takové je jednotné svědectví čtyř evangelií.

---

¹² J. E. VECCHI, *Educare alla fede: l'incontro con Cristo*, in NPG 1997, n. 3 (aprile), s. 3.

A není tomu jinak ani tehdy, když myslíme na setkání Ježíše s mladými lidmi. Pro každého z nich se nejvíce strhující událost přihodí ve chvíli, kdy se Ježíš ukáže jako ten, u něhož lze načerpat smysl života, na něhož je možné se obrátit při hledání pravdy, skrze něhož se dá porozumět vztahu k Bohu a s nímž lze objasňovat lidský úděl. Nejdůležitější je přejít od obdivu k poznání, od poznání k důvěrnosti, zamilovanosti, následování, napodobování.

Je jasné, že není možné „vidět Ježíše“, jestliže se on „nenechá spatřit“. Nemůže přijít ke mně, řekl, koho nepřitáhl můj Otec (srov. Jan 6,44). Nestačí tedy touha ho potkat, aby člověk dospěl k radosti, že ho zná. Ani nestačí najít jeho učedníky, aby člověk potkal Ježíše a uznal ho jako Pána.

Vyprávění o Emausích, příkladný vzor setkání věřícího člověka se samotným vtěleným Slovem (srov. Lk 24,13-15), určuje cíl, k němuž věřící musí dospět, a ukazuje cestu, jak k němu dojít. Událost znázorňuje cestu víry a popisuje její etapy, které jsou stále aktuální. Lukášovo vyprávění nám nabízí *přesný popis cesty evangelizace*, v němž se ukazuje, kdo evangelizuje a jak se evangelizuje: je to Ježíš, kdo evangelizuje skrze své slovo a skrze eucharistický dar sebe sama, když jde společně s učedníky.

5.1. Cíl evangelizace: potkat Krista v církvi

Vyprávění začíná líčením toho, jak se dva Ježíšovi učedníci vzdalují od Jeruzaléma. Jsou zdrcení z toho, co se stalo před třemi dny, a opouštějí společenství, v němž však někteří začali říkat, že Pán byl zahlédnut živý. Tito dva učedníci však nemohou věřit ženským báchorkám (srov. Lk 24,22-23; Mk 16,11). Teprve na konci cesty poznají Ježíše, když ho uvidí opakovat gesto lámání chleba. A on se jim okamžitě ztrácí z očí a oni se vracejí do společenství. Neočekávaným závěrem cesty do Emaus bylo otnout se znovu ve společenství v Jeruzalémě. Vzkříšený nezůstal s nimi a oni nemohli zůstat sami: vrátili se do společenství, kde se znovu setkali s Kristem ve svědectví apoštolů: „Pán byl opravdu vzkříšen a zjevil se Šimonovi.“ (Lk 24, 34). To je jedno z kritérií pro ověření, jestli je setkání s Kristem opravdové: dar společenství, které je nově objeveno jako vlastní domov, obydlený Pánem, krb, k němuž patří všichni, kteří uviděli Pána.

Znovu objevit společenství a cítit se dobře v církvi, kde se prožívá společná víra, je logickým důsledkem osobního setkání se Vzkříšeným. Mimo společenství se hlásání evangelia zdá nedoloženou zprávou, které se nedá věřit (srov. Lk 24,22-23). Dnes stejně jako včera, nebo více než včera, musíme počítat s překážkami, na něž evangelizace naráží. První je nedosta-

tek informací či jejich zkreslení, protože o Ježíši se nejen mluví málo, ale je tu snaha, aby zmizel z dnešní kultury, ze společnosti, z osobního povědomí. Ve společnosti je jeho přítomnost považovaná za nepodstatnou a jeho nepřítomnost za výhodu. Druhou překážkou je subjektivní vidění Ježíše, které ho zbavuje skutečného historického základu, a on se tak stává Kristem přizpůsobeným našim měřítkům, kterého si představujeme podle svých přání či potřeb. Třetí překážka je rafinovanější: v údajném mezináboženském dialogu je snaha Krista zredukovat na jednoho z mnoha dalších duchovních učitelů či zakladatelů náboženství, a to do té míry, že není dál uznáván za jediného Spasitele všech. Konečně, existuje riziko, nikoli domnělé, naopak velmi běžné i mezi samotnými křesťany, považovat Krista za natolik známého, že nám nemůže říct nic nového. Když se stal nic neříkajícím, nemá už cenu mít ho za vůdce a Pána.

Lukášovo vyprávění o emauzských učednících nám říká, že kdyby s nimi Vzkříšený nevytvořil společenství na cestě a u stolu, ti dva učedníci by neodhalili, že žije, a ani by nenašli znovu chuť ke společnému životu. Všimněme si dobře: není důležité, jestli ten, který se vrací do společenství, ho předtím opustil; je však rozhodující, aby se člověk vrátil co nejdřív, hned, jak uvidí Pána. Jen ten, kdo se vrátí ke společnému životu, ví, že Kristus byl s ním, a nachází radost z toho, že ho cítil vedle sebe (srov. *Lk 24,35.32*).

Je třeba se obávat evangelizace, která bez ohledu na metody a úmysly nevychází ze společného života evangelizátorů a nerodí se z jejich radosti ze setkání s Kristem ve společenství. Kdyby tomu tak bylo, taková evangelizace by se nezrodila ze setkání se Vzkříšeným a ani by nevedla k setkání s ním. Ti, kteří viděli Vzkříšeného a jedli s ním, ho nemohli zadržet, ale objevili touhu vyprávět o tom, co prožili, a vrátili se do svého společenství. To není náhoda, ale důkaz zákona křesťanského života: kdo ví a hlásá, že Ježíš vstal z mrtvých, prožívá tuto zkušenost ve společenství.

I když je pravdou, že Ježíše je možné potkat kdekoli, jeho domovem, místem, kde přebývá, je církev, společenství věřících, tedy těch, kteří ho uznávají jako svého Pána. Je to rodina jeho učedníků, těch, kteří s ním sdílejí život a poslání.

Není pochyb, že se musíme snažit, abychom opravili znetvořený obraz církve, který mnozí mladí mohou mít. Někteří „o ní mluví s láskou, téměř jako by se jednalo o vlastní rodinu, nebo dokonce vlastní matku. Vědí, že v ní a od ní dostali duchovní život. I když znají její omezení, vrásky, a dokonce skandály, přesto se jim to zdá vedlejší ve srovnání s dobrem, které církev dává jednotlivcům a lidstvu, protože je Kristovým příbytkem a bodem, z něhož vyzařuje jeho světlo. Jedná se o síly dobra, které se

projevují v činech a osobách, o zkušenost Boha vedenou Duchem, který se projevuje svatostí, o moudrost, která nám přichází z Božího slova, o lásku, která sjednocuje a vytváří solidaritu za hranice národů a světadílů, o perspektivu věčného života.

Jiní o ní mluví s odstupem, téměř jako by se jednalo o skutečnost, která se jich netýká a k níž nepatří. Posuzují ji z vnějšku. Když říkají ‚církev‘, vypadá to, že mluví jen o některých jejích institucích, některých věroučných formulích nebo mravních normách, které jim nevyhovují. To je dojem, který člověk získá při četbě určitých novin. [...] Chybují právě v tom, co dělá církev církví: její vztah ke Kristu, tedy lépe její ztotožnění se s ním. Pro mnohé je to neznámá nebo prakticky zapomenutá pravda. A nechybí ani takoví, kteří tuto pravdu interpretují jako požadavek církve monopolizovat Krista, mít pod kontrolou interpretace jeho postavy a dělat si vlastnické nároky na obraz, pravdu, okouzlení, které Kristus představuje.

Pro věřícího člověka je toto ale základní bod: církev je pokračováním, příbytkem, aktuální přítomností Krista, místem, kde on rozdává milost, pravdu a život v Duchu. [...] A je tomu skutečně tak. Církev žije z Ježíšovy památky, neustále rozjímá a všemi prostředky studuje jeho slovo a vyvozuje z něj nové významy, aktualizuje jeho přítomnost v bohoslužbách, snaží se vrhat světlo vyzařující z jeho tajemství na současné události a pojetí života a přijímá a nese dál Kristovo poslání v jeho celistvosti: hlásat Boží království a přetvářet životní podmínky, které nejsou dostatečně lidské. A hlavně, Ježíš je její hlava, která přitahuje jednotlivce, spojuje je v jedno viditelné tělo a vlévá síly do společenství.¹³

Jestliže toto je skutečná podstata církve, máme za úkol se snažit, aby mladí lidé milovali církev jako matku své víry, která jim dává růst jako Božím dětem, dává jim nalézat povolání a poslání, doprovází je na jejich životní cestě a čeká na ně, aby je uvedla do Otcova domu. To je to, co Don Bosco jako nikdo jiný dokázal při výchově a evangelizaci svých chlapců na Valdoccu. Uvažme, co my dnes můžeme dělat pro mladé, kteří chtějí vidět Ježíše.

5.2. Metoda evangelizace: jít společně

Důvod, pro který je pravděpodobně emauzská epizoda tak aktuální, spočívá v tom, že odpovídá naší duchovní situaci. Je snadné se identifikovat s těmito učedníky, kteří se před západem slunce vracejí domů, obtíženi

---

¹³ J. E. VECCHI, *Maestro, dove abiti?*, in NPG 1997, n. 7 (ottobre), s. 3.

vědomím toho, co se stalo, a smutkem. V dobrodružství dvou emauzských učedníků nacházíme rozhodující etapy, kterými je třeba projít, abychom při výchově mladých k víře zopakovali velikonoční zkušenost, která doprovází zrození života ve společenství a apoštolského svědectví.

Výchozí bod: jít za Ježíšem s vlastními zklamáními

Důvodem cesty do Emaus nebylo to, co se „v těch dnech“ přihodilo v Jeruzalémě, ale niterná osobní frustrace. Žili společně s Ježíšem a společný život v nich vzbudil ty nejlepší naděje: zdálo se, že „on je ten, který má vykoupit Izrael“ (Lk 24,19.21). Jeho smrt na kříži však pohřbila všechna jejich očekávání i víru. Bylo naprosto logické, že zakoušeli neúspěch s roztrpčením, že se cítili podvedeni. Mladí lidé mají dnes s těmito učedníky jen málo společného; ale něco přece: zmařené sny, únavu životem a rozčarování z následování. Často si myslí, že následovat Ježíše nestojí za to, nemá cenu: ten, který je nepřítomný, nemá pro jejich život smysl.

Je čas vydat se do Emaus. Na cestě s jejich úzkostmi je nicméně příležitost k setkání s Ježíšem. Člověk však nesmí jít sám. Mladí potřebují církev, která reprezentuje Ježíše a přibližuje se k jejich problémům i skleslosti, která nejen že s nimi sdílí cestu a námahu, ale umí s nimi i mluvit, postavit se na jejich úroveň, zajímat se o to, co jim dělá starosti, přijmout jejich nejistoty. Jak může Salesiánská rodina představovat vzkříšeného Pána, jestli se o ně nestará, neklade si otázky ohledně jejich „radostí a nadějí“, „smutků a úzkostí“, když zkrátka neprojevuje starost o jejich záležitosti a život?

Na cestě: od toho vědět mnoho věcí o Ježíši k tomu nechat ho mluvit

Cestou to vypadalo, že jenom ten neznámý muž neměl žádné ponětí o tom, co se stalo v Jeruzalémě (srov. Lk 24,17-24). To, že věděli o Ježíšovi spoustu věcí, je nepřivedlo k tomu, aby ho poznali. Znali kerygma, ale ještě nedospěli k víře. Věděli o něm mnoho, ale nebyli schopni ho vidět. Měli spoustu zpráv o mrtvém, takže ho nedokázali vidět živého. Neznámý se musel důkladně snažit, aby jim dal v Božím světle pochopit to, co se stalo. Ježíš s nimi prošel svůj život a představil ho jako naplnění příslibů. Aby ho mohli poznat, museli ho nechat mluvit.

Salesiánská rodina se tak jako Kristus musí vzdát toho, že by v mladých živila bezdůvodné naděje a falešná očekávání. Musí je naopak učit snášet to, co se děje v nich a okolo nich, a pomáhat jim porozumět událostem v Božím světle, podle jeho Slova. Jestliže je nevedeme k přesvědčení, že všechno to, co se děje, je součástí Božího plánu, plodem a důkazem obrovské lásky, jak budou mladí lidé schopni cítit, že je Bůh miluje? Aby to

dokázali, musíme se stát jejich průvodci v hledání smyslu života a Boha. A zde je cesta, která je v církvi stále málo využívaná a pro mladé nadmíru nutná: bez znalosti Písma nelze poznat Krista.¹⁴

Rozhodující chvíle: přijmout Ježíše do svého domu

Když přišli do Emaus, učedníci ještě nedospěli k osobnímu poznání Ježíše, v neznámém průvodci ještě nepoznali Vzkříšeného. Ve skutečnosti Emausy nebyly cílem cesty, ale rozhodující etapou. Pozvaný Ježíš, ještě nepoznaný, opakuje své gesto, aniž by pronesl jediné slovo. Eucharistická praxe je mezi věřícími znamením jeho reálné přítomnosti. Ti dva z Emaus nepoznali Pána, když s ním šli po cestě a učili se od něj chápat smysl událostí. To, co Ježíš nedokázal udělat skrze doprovázení, konverzaci, vysvětlování Božího slova, se naplnilo eucharistickým gestem.

Oči ke kontemplaci Vzkříšeného se otvírají tam, kde on opakuje gesto, podle kterého je ho možné nejlépe identifikovat (srov. *Lk* 24,30-31). Když se ve společenství láme chleba, Ježíš vystupuje z anonymity. „Nelze budovat křesťanské společenství, nemá-li kořen a těžiště ve slavení nejsvětější eucharistie.“¹⁵ Výchova k víře, která zapomíná na *svátostné* setkání mladých s Kristem nebo ho oddaluje, není cestou k jeho nalezení. Eucharistie je a musí zůstat „pramenem a vrcholem evangelizace“¹⁶. Je „pramenem a vrcholem křesťanského života“¹⁷.

„Mladí, tak jako my, nacházejí Ježíše v církevním společenství. V životě společenství však jsou chvíle, kdy se Ježíš projevuje a sděluje výjimečným způsobem: jsou to svátosti, především smíření a eucharistie. Bez zkušenosti, která je v nich, je poznání Ježíše nepostačující a chabé až do té míry, že neumožní rozeznat ho mezi lidmi jako vzkříšeného Spasitele.

Existují totiž lidé, kteří i když sdílejí společenský život církve a její ideály, staví Ježíše jen mezi velké mudrce, mezi náboženské génie; možná ho považují za nejvyšší naplnění lidství, za člověka, který nás ovlivňuje hloubkou svého učení a příkladem svého života. Chybí však osobní zkušenost se Vzkříšeným, s jeho mocí dát život, se společenstvím s Otcem v něm.

Oprávněně se říká, že svátosti jsou skutečnou Ježíšovou památkou: toho, co vykonal a i dnes pro nás koná, toho, co znamená pro náš život: ožívují tedy naši víru v něj, a my ho tak vidíme lépe ve svém životě i v událostech.

---

¹⁴ Srov. *DV* 25.

¹⁵ *PO* 6.

¹⁶ *PO* 5.

¹⁷ *LG* 11.

Jsou také zjevením toho, co se zdá být ukryté v záhybech našeho života, a my si to tak uvědomujeme: ve smíření objevujeme dobrotu Boha na počátku i ve struktuře našeho života; v jeho světle hodnotíme jeho průběh a snažíme se ho utvářet novým způsobem. Jsou silou, proměňující milostí, protože sdělují život vzkříšeného Krista a roubují nás na něj; nedávají nám teoretické, ale živoucí vědomí jeho důležitosti, rozměrů a možností.

Jsou proroctvím, zárukou příslibu společenství a štěstí, který nám byl dán a na nějž se spoléháme. Ve smíření se nám otevírají oči a vidíme to, čím se můžeme stávat podle Božího plánu a přání. Je nám znovu dán Duch, který očišťuje a obnovuje. Bylo řečeno, že je to svátost naší budoucnosti jako dětí, a ne naší minulosti coby hříšníků. V eucharistii nás Kristus připojuje ke své oběti Otci a posiluje naše sebedarování lidem. Vnuká nám touhu a dává nám naději, že obě, láska k Otci a k bratřím a sestrám, se stanou milostí pro všechny a pro všechno: zvěstujeme jeho smrt, vyznáváme jeho vzkříšení, přijd', Pane Ježíši.¹⁸

5.3. Motivace evangelizace

Nutnost evangelizovat není proselytismus, ale vyjadřuje nadšené nasazení pro spásu druhých, radost ze sdílení zkušenosti plnosti života v Ježíši. Kdo se setkal s Pánem, nemůže být zticha: musí ho hlásat. Zůstat zticha by znamenalo považovat ho znovu za mrtvého; ale on žije! Misionářský smysl vtěluje příkaz, který Ježíš dává učedníkům: „budete mi svědky až na sám konec země“ (Sk 1,8).

Don Bosco vzal za svou tuto Ježíšovu výzvu od samého počátku svého díla a přinášel evangelium nejchudší mládeži. Když mluvil o Kongregaci, říkal: „tato Společnost na svém počátku byla prostým katechismem.“¹⁹ A vzápětí po schválení Stanov (1874), 11. listopadu 1875, vyslal první misionářskou výpravu do Latinské Ameriky. Jako Salesiánská rodina jsme pozváni, abychom se dostali do souladu s původní inspirací Dona Boska: s evangelizačním a misionářským rozměrem jeho života, ale i jeho charismatu. To všechno představuje základní bod duchovní závěti, kterou nám zanechal.

Misijní poslání je dnes obzvláště živé, protože svět se stal znovu „misijním územím“. Na druhé straně se dnes misijní poslání, uskutečnění *misie ad gentes*, chápe jinak. Misie se realizují s ohledem na různá kulturní prostředí, v dialogu s ostatními křesťanskými vyznáními a jinými náboženstvími,

---

¹⁸ J. E. VECCHI, *Lo riconobbero nello spezzare il pane*, in NPG 1997, n. 8 (novembre), s. 3-4.

¹⁹ MB IX, s. 61.

zavazují nás k lidskému povznesení a prokvašení kultury.²⁰ To nás ale neosvobozuje od toho být misionáři, naopak, zavazuje nás to ještě silněji.

5.4. Nový pohled na pastorači

Chceme-li dnes evangelizovat, nejen že musíme dávat přednost naléhavým potřebám evangelizace, ale musíme i obnovit pastorači. Zde jsou tedy některé úvahy, které se toho týkají.

Ústřední postavení osoby Ježíše Krista

Evangelizace nemá Pána Ježíše jen jako svůj obsah. On sám je hlavní osobou, která jedná. Ježíš Kristus nepředkládá poselství, které by se dalo oddělit od jeho osoby; jeho slova, činy, jeho pozemský život se nedají zredukovat na pouhé nástroje komunikace. On sám je obsahem svého hlásání, protože je živé a účinné Slovo, v němž se Bůh sděluje lidem. Pramen celého evangelizačního díla vychází z osobního setkání s Kristem. Samozřejmě se nejedná o pouhé příkladné nabádání, ale o jasné ukázání pravdy, která má velmi závažné důsledky. Mezi nimi upozorňuji především na potřebu překonávat rozpor mezi obsahem a metodou evangelizace, a pak na nutnost držet rovnováhu mezi potřebou vycházet z otázek těch, na něž se obracíme, a předkládat jim samotného a celého Krista. To vyžaduje, abychom ověřovali, jestli naše pastorační metody odpovídají ústřednímu postavení Ježíše Krista. Metoda, která staví do středu jen toho, kdo poslouchá Slovo, maří účinnost samotného Slova.

Svědectví evangelizovaného a evangelizujícího společenství

Svědectví je strategickým prvkem pastorační činnosti. Prvenství svědectví zcela odpovídá ústřednímu postavení osoby Ježíše Krista v evangelizačním působení. Toto působení se nerodí v první řadě z lidských potřeb, na něž je třeba odpovídat, ale z osobního setkání s tajemstvím milosti, jemuž je třeba vydat svědectví. Proto se neodvíjí z prázdnoty z nebo nedostatku něčeho, ale z plnosti lásky, která se šíří a sděluje. Právě proto je středem evangelizačního působení svědecká přítomnost společenství, které oslovuje svým způsobem života, a nikoli pouhý pastorační projekt, okolo něhož je potřeba soustředit více či méně stejnorodé síly. Proto dostává zvláštní význam postava evangelizátora, který je nejprve věřícím učedníkem a pak

---

²⁰ Srov. EN 19.

důvěryhodným apoštolem, tedy důvěryhodným apoštolem právě proto, že je věřícím učeníkem.

Evangelizace a výchova

V Salesiánské rodině se vnímá potřeba nově promyslet vztah mezi evangelizací a výchovou a překonávat jednotvárnou setrvačnost obecných formulí. 26. generální kapitula salesiánů k tomu říká: „V salesiánské tradici jsme tento vztah vyjádřili různými způsoby, jako například ‚poctiví občané a dobří křesťané‘ nebo ‚evangelizace výchovou a výchova evangelizací‘. Cítíme potřebu pokračovat v hlubší reflexi tohoto složitého vztahu. V každém případě jsme přesvědčeni, že evangelizace nabízí výchově vzor plně realizovaného lidství a že výchova, pokud se jí daří zasahovat srdce mladého člověka a rozvíjet náboženský smysl života, podporuje a doprovází proces evangelizace.“²¹ Růst této práce vychází z jasného výroku kapituly, podle něhož je třeba „zachovat jak celistvost hlásání, tak postupnost nabídky“,²² aniž bychom podlehlí pokušení přeměnit postupnost pedagogických procesů v selektivní a neúplnou nabídku nebo v odložení přímého hlásání Ježíše Krista, které by zabránilo osobnímu setkání s Pánem.

Evangelizace v různých situacích

Evangelizace také vyžaduje brát v úvahu rozdílnost situací. Nutnost přinášet zvěst o vzkříšeném Pánu nás vede ke konfrontaci se situacemi, které jsou pro nás výzvou a vzbuzují v nás neklid: ještě neevangelizované národy, sekularismus, který ohrožuje země se starou křesťanskou tradicí, migrační fenomén, nové dramatické formy chudoby a násilí, šíření hnutí a sekt. Každé prostředí klade hlásání evangelia své vlastní výzvy. Cítíme se oslovení i některými okolnostmi, jako je ekumenický, mezináboženský a mezikulturní dialog, nová vnímavost pro mír, ochrana lidských práv a zachování přírody, množství projevů solidarity a dobrovolnictví. Tyto prvky, uznané apoštolskými exhortacemi, které následovaly po kontinentálních synodách, nás zavazují nacházet nové cesty jak komunikovat evangelium Ježíše Krista s úctou k místním kulturám a s oceněním jejich hodnot.

---

²¹ 26.GK SDB č. 25.

²² *Tamtéž.*

Pozornost k rodině

Zvláštní pozornost je třeba věnovat rodině, které jako první patří úkol vychovávat a evangelizovat. Církev vzala na vědomí vážné potíže, v nichž se rodina nachází, a vnímá nutnost nabídnout mimořádnou pomoc pro její formaci, rozvoj a zodpovědné vykonávání jejího výchovného úkolu. Proto jsme i my povoláni usilovat o to, aby pastore mládeže byla stále více otevřená pro pastore rodin. Tak to řekl nám salesiánům papež Benedikt během 26. generální kapituly: „Ve výchově mládeže je nesmírně důležité, aby rodina byla aktivním subjektem (tj. aby aktivně vychovávala). Je pro ni často těžké postavit se tváří v tvář výzvam výchovy. Pokud úplně nechybí, není mnohdy schopná nabídnout svůj specifický přínos. Přednostní láska k mladým a nasazení ve prospěch mladých, které jsou charakteristické pro charisma Dona Boska, se musí přetlumočit do stejného nasazení pro zapojení a formaci rodin. Vaše pastore mládeže se tak musí rozhodně otevřít pastore rodinné. Starat se o rodiny neznamena odebírat síly práci pro mládež, naopak ji učiní trvalejší a účinnější.“²³

5.5. Procesy, s nimiž je potřeba začít, aby nastala změna

Abychom se mohli odpovídat na potřeby evangelizace a nově promýšlet pastore mládeže, je nutné měnit mentalitu, upravovat struktury a aktivovat některé procesy vedoucí ke změnám. Je třeba přejít:

- od mentality, která dává přednost přímému řízení, k mentalitě, která dává přednost evangelizující přítomnosti mezi mladými;
- od evangelizace spočívající v akcích nemajících mezi sebou spojitost k systematické a integrální cestě;
- od individualismu ke komunitnímu stylu, který zapojuje mladé, rodiny a laiky do hlásání Ježíše Krista;
- od postoje pastorační soběstačnosti ke sdílení projektů místních církví;
- od posuzování účinnosti naší přítomnosti podle toho, jak si nás druzí váží, k jejímu hodnocení podle věrnosti evangeliu;
- od postoje kulturní nadřazenosti k pozitivnímu přijetí kultur, které se od té vlastní liší;

---

²³ BENEDIKT XVI., *Proslov při audienci členům Kapituly*, 31. března 2008; VZ 05/2008.

- od toho považovat Salesiánskou rodinu jen jako příležitost k setkávání, poznání a výměně zkušeností, k úsilí budovat z ní skutečné apoštolské hnutí ve prospěch mladých.

Jsem přesvědčený, že „k tomu, abychom odpovídali jako učedníci Pána Ježíše, nemáme jinou možnost než prožívat život jako život teologální: intenzivní život prostoupený vírou, nadějí a láskou, prožívaný do hloubky, a žít radikalitu života evangelního: prozářený život, vyznačující se poslušností, chudobou a čistotou. To je naše proroctví! Ježíš nás vyučil a předal nám svého Ducha, abychom mohli být solí země, světlem světa, kvasem ve společnosti, povolánými osvětlovat a ozařovat, ochraňovat a ochucovat, dávat růst a proměňovat.

To všechno předpokládá:

- tvořivě a nadšeně vzít novou evangelizaci za svou, a dostat se tak k duši kultury, zvláště kultury mladých, k nimž jsme poslání;
- znovu se postarat o to, aby Bůh byl středem osobního i komunitního života, tím, že upevníme vysokou úroveň duchovního života ve společenství a zviditelníme komunitní svědectví následování Krista;
- vsadit na vytváření společenství s autentickým rodinným duchem, která jsou natolik bohatá na lidské hodnoty a zcela se věnují službě mladým, zvláště těm nejchudším, potřebným, vyloučeným na okraj společnosti, že se stanou domovem a školou společenství;
- dát nový význam salesiánské přítomnosti mezi mladými a realizovat charismatické volby, které nám umožní sdílet život s mladými, vytvářet nové způsoby přítomnosti, které by byly jednoznačně evangelizující, zařadit se tam, kde můžeme přinášet více plody na rovině pastorační a povolání.²⁴

6. Jako don Michal Rua, učedník a apoštol

Kdo se dívá na dějiny salesiánské kongregace 150 let od jejího založení a 100 let od smrti dona Ruy, prvního nástupce Dona Boska, musí uznat, že se naše charisma zrodilo z vlastního poslání církve a že to, co nás vede, je pastorační nasazení, kterému se Don Bosco naučil v Cafassově škole,

---

²⁴ Pascual CHÁVEZ VILLANUEVA, *Sotto il soffio dello Spirito. Identità carismatica e passione apostolica. Corso di esercizi spirituali alle Capitolari FMA*, LDC Torino 2009, s. 17.

zkrátka, že nás Ježíš posílá konat svou vlastní službu a své vlastní dílo, a to s usměvavou tváří Dona Boska a rozhodností dona Ruy.

6.1. „Nejvěrnější“

Musím zde proto zmínit dona Michala Ruu, který je pro nás vzorem toho, co znamená být jako salesiáni učedníky a apoštoly. Oslava stého výročí jeho smrti nás vybízí, abychom byli Ježíšovými učedníky a apoštoly ve stopách Dona Boska, jehož byl prvním nástupcem.

On „byl nejvěrnějším a proto nejpokornějším a zároveň nejzdatnějším synem Dona Boska“. Těmito slovy Pavel VI. 29. října 1972 v den jeho blahorečení navždy vykreslil lidskou a duchovní postavu dona Ruy. Papež v této homilii²⁵ pronesené pod kopulí Svatého Petra vystihl nového blahoslaveného slovy, která popsala tento jeho základní rys: věrnost. „Nástupce Dona Boska, tj. pokračovatel: syn, učedník, následovník... Z příkladu Světce udělal školu, z jeho života dějiny, z jeho řehole ducha, z jeho svatosti prototyp, vzor; z pramene učinil proud, řeku.“ Slova Pavla VI. pozvedla na vyšší úroveň pozemský život této „vyzábblé a strhané kněžské siluety“ a odkryla diamant, který zářil v mírném a pokorném běhu jeho dní.

Začalo to velmi dávno neobvyklým gestem. Michal, osmiletý sirotek po otci, s černou páskou na kabátku, natáhl ruku k Donu Boskovi, aby dostal medailku. Místo medailky mu Don Bosco podal levou ruku a přitom pravou naznačoval, že si ji rozřezává napůl. A opakoval mu: „Vezmi si ji, Michálku, vezmi.“ A před jeho udivenými očima řekl slova, která budou tajemstvím jeho života: „My dva se budeme o vše dělit napůl.“ Začala tak fantastická společná práce mezi svatým učitelem a učedníkem, který se s ním o vše a stále dělil napůl. Michal začal přebírat způsob myšlení a chování Dona Boska. Později řekne: „Působilo na mě mnohem více pozorovat Dona Boska v jeho jednání, i v tom nejmenším, než číst a meditovat kteroukoli zbožnou knihu.“²⁶

6.2. Plodná věrnost

Nejeden kardinál v Římě byl přesvědčen, že se po smrti Dona Boska salesiánská kongregace rychle rozpadne; donu Ruovi bylo 50 let. Bylo lepší poslat do Turína papežského komisaře, který by připravil sloučení salesiánů

---

²⁵ Srov. AAS LXIV (1972), s. 713-718.

²⁶ A. AMADEI, *Il servo di Dio Michele Rua*, vol. I, SEI, Torino, 1933, s. 30.

s jinou kongregací s osvědčenou tradicí. „Ve spěchu,“ dosvědčil pod přísahou don Barberis, „shromáždil mons. Cagliero Kapitolu s některými z nejstarších [spolubratří] a napsal se dopis Svatému otci, v němž všichni představení a starší prohlašovali, že všichni shodně přijmou dona Ruu za představeného, a nejen že se mu podřídí, ale přijmou ho velmi rádi... 11. února to Svatý otec potvrdil a ustanovil dona Ruu do funkce na dvanáct let podle Stanov.“²⁷

Papež Lev XIII. dona Ruu znal a věděl, že pod jeho vedením budou salesiáni pokračovat ve svém poslání. A tak se i stalo. Salesiáni a salesiánská díla se množili jako chleby a ryby v Ježíšových rukou. Don Bosco založil 64 děl; don Rua je přivedl k číslu 341. Když zemřel Don Bosco, bylo salesiánů 700; za dona Ruy, během 22 let kdy byl v čele kongregace, dosáhli počtu 4000. Salesiánské misie, které Don Bosco houževnatě zahájil, se během jeho života rozšířily do Patagonie a Ohňové země, Uruguaye a Brazílie; don Rua znásobil misionářské nadšení a salesiánští misionáři se dostali do Kolumbie, Ekvádoru, Mexika, Číny, Indie, Egypta a Mosambi-ku.

Aby se věrnost Donu Boskovi neoslabila, nebál se don Rua cestovat křížem krážem. Celý jeho život byl naplněný cestami. Přicházel ke svým salesiánům, ať už byli kdekoli, mluvil k nim o Donu Boskovi, oživoval v nich jeho ducha, otcovsky, ale důkladně se informoval o životě spolubratří a děl a nechával napsané směrnice a napomenutí, aby vzkvétala věrnost Donu Boskovi.

6.3. Dynamická věrnost

V homilii při blahořečení Pavel VI. prohlásil: „Rozjímějme chvíli nad charakteristickým rysem dona Ruy, rysem, který nám ho dává pochopit... Podivuhodná plodnost Salesiánské rodiny měla v Donu Boskovi počátek, v donu Ruovi pokračování. Tento jeho následovník posloužil salesiánskému dílu v jeho schopnosti se šířit, rozvinul ho s naprostou věrností a přitom s geniální novostí.“

Pavel VI. pokračuje: „Čemu nás učí don Rua? Být pokračovateli... Učední-kovo napodobování není pasivita ani podlézavost... Výchova je umění, které řídí logický, avšak svobodný a originální rozvoj potenciálních kvalit žáka... Don Rua vystupuje jako první pokračovatel příkladu a díla Dona Boska... Vnímáme, že máme před sebou atleta apoštolské činnosti, který

---

²⁷ *Positio* 54-55.

jedná vždy podle Dona Boska, ale stále více vlastním stylem... Vzdáváme díky Pánu, který chtěl... dát pro jeho apoštolské úsilí nová pole pastorační práce a který před křesťanskou civilizací otevřel bouřlivý a neuspořádaný společenský vývoj.“

Čteme-li, byť jen zběžně, impozantní množství dopisů dona Ruy, jeho oběžníků, svazky, které shrnují jeho dílo jako nástupce Dona Boska během 22 let, působivě se před námi ukazuje, že to, co papež říká, je pravda: jeho věrnost Donu Boskovi není statická, ale dynamická. On skutečně vnímá běh času i potřeby mládeže a beze strachu rozšiřuje salesiánské dílo na nová pole.

7. Doporučení pro konkretizaci Hesla

Po tomto připomenutí postavy dona Ruy, který tak rozvinul Salesiánskou rodinu, jsou zde některé kroky sloužící k tomu, aby se skupiny Salesiánské rodiny společně snažily přinášet evangelium mladým. Předkládám je jednotlivým skupinám Salesiánské rodiny, ale i místním a provinciálním radám Salesiánské rodiny.

7.1. Zamýšlet se v místních a provinciálních radách salesiánské rodiny nad tím, jak přijmout to, co je uvedeno v bodě 5.4., tj. jak dospět k *novému pohledu na pastorači*, aby se uváděly ve skutek volby týkající se ústředního postavení nabídky Ježíše Krista, osobního a komunitního svědectví, vzájemného přínosu výchovy a evangelizace, vnímavosti k rozdílnosti prostředí, zapojení rodin.

7.2. V místních a provinciálních radách vyjít z *Charty poslání salesiánské rodiny* a najít způsoby jak společně realizovat *evangelizaci mládeže* a podporovat je, aby i mezi sebou „četli Písmo svaté duchovně a skrze modlitbu“, a stále více se tak stávali evangelizátory svých vrstevníků.

7.3. Vzbuzovat spolupráci Salesiánské rodiny na provinciální a místní úrovni, při uskutečňování *misí mládeže* jako aktualizované formy hlásání a katecheze mladých, do které se samotní mladí zapojují jako evangelizátoři mladých.

7.4. Využívat *apoštolské exhortace* vycházející z kontinentálních synod k určení priorit a specifických podob vlastního prostředí pro evangelizaci mladých. V případě Latinské Ameriky se připojit ke „kontinentální misi“ naplánované biskupským shromážděním v Aparecidě; v případě regionu Afrika a Madagaskar se řídit směrnicemi biskupské synody z října 2009.

8. Závěr

Jak už je zvykem, končím představení Hesla vyprávěním, kterým je tentokrát komentář dona Josepha Grünnera, německého provinciála, k obrazu „Don Bosco loutkář“, nakreslenému Siegerem Köderem, emeritním farářem diecéze Rottenburg-Stuttgart a přítelem salesiánů. Jakmile jsem ten obraz uviděl, byl jsem fascinován silným a výstižným vyobrazením našeho drahého zakladatele a otce.

Jedná se o opravdovou ikonu „Dona Boska evangelizátora, znamení Boží lásky k mladým“. Tak jako všechny ikony, i toto dílo je třeba pozorovat a hodnotit jednak jako celek, jednak v detailech. Přeji si, aby kontemplace tohoto díla každého z nás povzbudila k tomu být horlivým evangelizátorem mladých, přesvědčeným, že v evangeliu jim dáme nejcennější dar: Krista, který jediný jim je schopný dát pochopit smysl jejich života a vyprovokovat je, aby učinili závazná životní rozhodnutí a sami se stali apoštoly mladých.

Don Bosco evangelizátor, znamení Boží lásky k mladým

Meditace nad malbou Dona Boska od Siegera Ködera

„Bud'te milosrdní, jako je milosrdný váš Otec“ (Lk 6,36)

Způsob vyobrazení Dona Boska, jak to udělal umělec – kněz Sieger Köder – může překvapit. Nezachycuje ho podle některé z mnoha existujících fotografií, například uprostřed jeho chlapců, nebo jako „typického světce“, nicméně tento obraz skutečně ukazuje Dona Boska, jaký byl a jakým zůstává, odhaluje nám jeho nejhlubší bytí. Obraz se tak stává nádherným vyjádřením toho, co náš Otec popsal ve svém dopise z Říma z roku 1884 jako jádro svého preventivního systému.

Don Bosco: strhující loutkář

Na pravé straně vidíme Dona Boska oblečeného do kleriky, jak stojí za tmavou oponou, která mu slouží jako kulisa. Očím diváků zůstává jeho postava schovaná, zatímco mohou vidět dvě loutky, které drží nahoře. Na jeho tváři je vidět soustředění spolu s nadšením: usmívá se a samozřejmě je zcela zabrán do své činnosti. Zdá se, že se mu líbí nadšení diváků.

Don Bosco: vychovatel plný nápadů

Umí okouzlit děti, mladé i dospělé, aby je získal hrami a zábavou, těmi nejjednoduššími metodami a prostředky, s využitím slova či tisku a věnuje

se jim se svou tvořivostí a velkou citlivostí. Využívá vše, aby je získal pro to, co vidí jako poslání, které mu svěřila Prozřetelnost. Dělá to tak, že staví do středu „poselství“, jehož je pouze prostředníkem, a ne protagonistou.

Don Bosco: nadšený katecheta

Ty dvě loutky ve zdvižených rukou Dona Boska – jedna představující otce, druhá syna v otcově objetí – jsou symbolem jeho životního projektu: dávat chudé a opuštěné mládeži, tak jako lidovým vrstvám, pochopit a zakusit tajemství nezměrné Boží lásky a jeho nekonečného milosrdenství ke všem. Biblické vyprávění o milosrdném otci, který ve svém srdci nikdy nezapomněl na marnotratného syna, ale neustále doufal a čekal na jeho návrat (srov. Lk 15,11-32), není jen tématem loutkového představení, ale vůdčím tématem celého života Dona. Obraz ukazuje vrcholný okamžik biblického vyprávění: milosrdný otec, slavnostně oděný, objímá marnotratného syna, který se právě vrátil, znovu mu dává důstojnost i všechna práva, která měl předtím, a otevírá tak nové perspektivy pro jeho život.

Don Bosco: milosrdný otec

Don Bosco „nedělá“ otce jako herec v nějakém představení, ale stává se jím ve skutečnosti, je jím a bere si za vzor otce z biblického vyprávění. Ve spodní části obrazu, na pravé straně plátna, je Don Bosco vyobrazený, jak ochraňuje jednoho ze svých chlapců a ten se na něj pozorně dívá. Ten chlapec je namalovaný stejnou modrou barvou jako loutka, která představuje marnotratného syna; asi představuje staršího syna z podobenství, který ještě není připraven a ochoten přijmout otcovo milosrdenství. Stejně tak je možné, že představuje množství mladých, kterým Don Bosco nabídl chráněný prostor, kde mohli zakusit bezpečí, něžnou a konkrétní lásku v protikladu ke všemu, co museli zakoušet na ulici a ve vězení.

Don Bosco se svými mladými

Cílovou skupinou Dona Boska jsou děti a mladí, kteří pozorně sledují, co dělá. Don Bosco je podruhé zobrazený na levé straně obrazu: stojí uprostřed nich a s láskou je objímá jako milosrdný otec v představení. Chlapci jsou zcela zabráněni do toho, co se děje na jevišti, poslouchají poselství a zároveň zakoušejí jeho účinek: s Donem Boskem se mohou cítit dobře, protože je přijímá takové, jací jsou. Láska Dona Boska je citlivá a stává se přesvědčivou zkušeností. Je to láska „otce, bratra a přítele“.

Don Bosco: hlasatel ve světě

Malíř umístil scénu pod širé nebe, mimo městské hradby, které jsou vidět v pozadí. Ve své době Don Bosco zamířil do města Turína, procházel ulicemi a náměstími, aby hledal a potkával chlapce a mladé lidi. Vstoupil do jejich světa, šel jim vstříc a v určitém smyslu se jim stavěl na roveň, jak je to popsáno v Dopise z Říma. Zde bylo jeho oblíbené místo, kde konal své poslání pastýře a evangelizátora: ujímat se mladých tam, kde jsou, ale zároveň otevírat jejich smysly směrem „vzhůru“ a směřovat je k „nebi“. Don Bosco je namalován takříkajíc s nohama na zemi, v reálném světě, a s pohledem a rukama směrem k nebi; on nikdy nezapomněl ani na jedno, ani na druhé.

Don Bosco: svědek, který zve

V liturgii kněžského svěcení biskup vybízí svěcence: „Nyní žij to, co hlásáš!“ Don Bosco to dělal po celý svůj kněžský život. Byl přesvědčený o nekonečné a neochvějné Boží lásce k lidem, lásce Boha, který je spíš připravený odpustit a znovu pozvednout to, co je slabé, než trestat. Don Bosco byl přesvědčivým svědkem celou svou bytostí a jednáním, na hřišti i v dílně, ve škole stejně jako v kostele: svědkem otcovského milosrdenství „dobrého Boha“, který nikdy neztrácí naději v člověka, ale vede ho z odloučenosti a osamocенosti k návratu „domů“.

Tento Köderův obraz nám ukazuje Dona Boska jako obdivuhodného člověka. Zároveň je výzvou Dona Boska pro nás: „Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.“

Milí spolubratři, členové Salesiánské rodiny, přátelé, jako učedníci zamilovaní do Ježíše a jako jeho přesvědčení a radostní apoštolové přivádějme mladé ke Kristu a přinášíme jim evangelium.

Pascual Chávez V.
don Pascual Chávez Villanueva
hlavní představený

